NYA SVERIGE

EN ROMAN OM DE FÖRSTA SVENSKARNES LIF I AMERIKA af Aivva Uppström

Början till slutet.

Det var en eftermiddag, då den sjunkande solen med sina klart glimmande strålar ännu nådde en del af den med akacior planterade gården i Christina skans, medan andra hälften började intagas af framkrypande skuggor. Vaktposternas stålhufvor och musköttipor blänkte i skenet, husens mörknade spåntak badade i ljus; klarast låg detta öfver hufvudbyggnaden, ett stort tvåvånings blockhus, byggdt af väldiga stockar.

I en stor sal på nedre botten lyste solskimret tynande och vemodigt in genom de små rutorna. Rummet tillhörde guvernörens våning och var präktigare utstyrdt, än man förut varit van vid i Nya Sverige. Väggarnas stockar doldes af drätter, väfda i blått och rödt och silkebroderade, och dylika lågo öfver locken af tvenne konstnärligt snidade, mörka ekkistor. En kopparkanna och två tennstop stodo på ett likaledes mörkt, skulpteradt ekskåp, midt emot hvilket på väggen mellan fönstren ett litet brädspelsbord med sina brickor af elfenben och ebenholtz förvånade besökande frimän och indianer. Högryggade, snidade, läderklädda stolar omgåfvo det stora midtbordet, på hvilket mellan högar af papper tvenne tunga silfverstakar sköto upp.

Vid bordet sutto två herrar samtalande. Den ene med kloka tankfulla ögon och med mustascher och pipskägg kring den smala munnen var Rising. Den andre, satt och bred och blond, hade ett utseende af tysk typ. Det var köpmannen Hendrick Elswyck från Lübeck, hvilken efter Huyghen utnämnts till kompaniets faktor och förliden höst anländt till Nya Sverige.

"Jag har fått goda tidender från Sverige, herr faktor Elswyck," sade Rising. "Kommerskollegiets sekreterare skrifver, att ett skepp skall göras redo att segla hit med en ny skara utvandrare, de anlända likväl ej förrän nästa år. Jag skall säga, att sedan frimännen fått sig tillförsäkrad rättigheten att besitta sin jord som odalgods, och svenska undersåtar få handla nästan tullfritt här, hafva många gripits af begär att pröfva sin lycka i Nya Sverige. Alla dessa lindringar och priviligier äro synnerligen välbetänkta åtgärder." — "Helt visst, herr Rising, och äfvenledes vår nådige konungs beslut att åt kompaniet åter medgifva ensamförsäljningen af all tobak. Stor vinst komma vi att göra därpå", sade Elswyck. — "Ja, så är allt väl försändt, bör jag hoppas. Och förvaltningen går sin gilla gång. Förliden månad bekom jag regeringens lönlista för guvernementet och tjänarna därtill. Här är listan." Elswyck läste: "En kommendant — 75 daler smt. i månaden, en kapten 36, en löjtnant 21, en fänrik 18, en vaktmästare 15, tre korpraler 8, en korpral 9, en trumslagare 7½, 36 soldater 4 hvar, en öfverprofoss 9, en skarprättare 6, tre präster 10, en öfverkommissarie och bokhållare 20, en skattmästare och adjutant 12, en fälskär 15, en ingenjör och sekreterare 12, en underkommissarie vid Horekilen 12"; han lade ned papperet och frågade: "Finns det ett nybygge där nere, det visste jag ej?" — "Där skall varda ett liksom vid Apoquinimy. De nya frimännen slå sig ned litet hvarstädes i landet. Äfven nära det öde Elfsborg bo några sedan ett år."

Elswyck frågade om Rising i det sista brefvet fått underrättelser om förhållandena under den nye konungen, Karl Gustaf. "Ja," svarade Rising; "sekreteraren förmäler, att vår nådige konung med fast hand gripit om riksstyret och bragt redå i mycken oreda, som drottningen lämnat efter sig. Nu har han dock fått annat att tänka på. Det stundar till krig med Polen, rustningarna hafva länge pågått, vid detta laget kan kriget redan hafva begyndt. Gud gifve en lycklig utgång!" — "Amen," sade Elswyck. Rising fortfor: "Gud gifve dock, att genom denna strid vi ej blifva öfvergifne af dem hemma, så att de som trakta efter detta land få vatten på sin kvarn. De engelske hafva alls ej glömt sina gamla planer. I veten nog, att under det år jag vistats här hafva de i colonian New Haven flera gången tillskrifvit mig och begärdt att återfå områden, som de påstå sig hafva köpt af vildarne." — "Jag vet om edert bryderi, herr Rising, hvad viljen I göra" — "Jag söker att förhala tiden, tills undsättning kommer; i yttersta nödfall torde jag gå in på att öfverlåta jord till de engelske nybyggare, som vilja gifva sig under kronan. Men detta är en fjärmare faran, närmare hotar den törhända från de holländske." — "Hafven I då fått bekräftelse på indianens varning?" — "Ej hittills, ehuru mer än tre veckor gått. Från Måns Kling, den jag sände till nya Amsterdam att spana, har intet försports. Jag begynner tro det hela var munväder. Emellertid har jag för säkerhets skull sändt mera ammunition, lifsmedel och manskap till Trefaldighetsskansen och Schuten har order att vara på sin vakt. Men jag vill hoppas, att Stuyvesant nöjer sig med Gyllene hajen", slutade han småleende.

"Död och helvete!" fnyste Elswyck. "Med förlof, herr Rising. Men det kryper hett i mig, då jag tänker på denna affär, hur jag räknade vilse vid Manathan och hur de togo mitt fartyg och besättningen och lasten och höllo mig själf och Sven Hook kvar i månader. Nu seglar Gyllene Hajen i holländska kompaniets flotta, och varorna jag hade med för pälshandeln äro sin kos." — "Det var en bedröflig förlust," sade Rising missmodigt, "och det grämer mig, att alla underhandlingar om saken ledt guvernören. Denne lät slappa in göra repressalier för Trefaldighetsfortets intagande. Jag hoppas det blir därvid."

Det knackade på dörren. "Herin!" ropade guvernören. In trädde gamle Abbe Claesson, hvilken nu var i tjänst hos Rising. Han sade, att en indian hade kommit med ett bref till guvernören. Denne lät släppa in budbäraren. Det var en indian från Horekilen. Han berättade, att han sett ett skepp utmed kusten och hade rott ut mot det för att sälja villebråd. En hvit man hade kastat ned papperet i hans kanot och med hög röst ropat åt honom att bringa det till de hvites höfding, så skulle han få riklig lön. Han hade ock genast rott i land och vandrat genom natt och dag, ty den hvite hade sagt, att det var mycket brådt därmed.

"Då är det bäst, att jag läser skrifvelsen," menade Rising. Han ställde sig vid fönstret för att vid det sista solglimtet taga del af brefvet. Han såg först efter underskriften. "Måns Kling", läste han. Han frågade indianen, hvart skeppet seglat. Det hade fortsatt söderut. Mannen hade följt med. "Det förundrar mig storligen, att han ej gick i land," sade Rising. "Hvad mände det betyda?" Han lofvade indianen en god bössa såsom lön och bad honom vänta utanför, hvarpå denne lämnade rummet.

Rising började läsa och blef snart blek, han prässade hop läpparna och ögnade genom papperet ned brådhast. Därpå lät han handen sjunka, såg upp och sade: "Indianen talade sant. I Nya Amsterdam rusta de sig till action." — "Gud vare oss nådig!" utropade Elswyck och steg upp. "Hvad hafven I fått att veta?" — "Måns Kling skrifver, att han många dagar vistades förklädd vid Manathan. Då rustade de sig där af alla krafter. Ett stort orlogsfartyg, Vägen, på 36 kanoner och 200 mans besättning, hade kommit från Nederländerne. Men icke nöjde därmed uppmanade Stuyvesant genom kungörelser frivilliga att sluta sig till expeditionen mot svenskarne, lofvandes dem ersättning för lidna förluster. Ej mindre än sex handelsskepp hafva med besättning prässats att medfölja. Lotsar hafva stadts. Pänningbidrag samlades. Stuyvesant lär medföra servant till 1,500 gyllens värde. Genom tvångsköp upphandlades krut och stora förråd af lifsmedel: oxkött och fläsk, stockfisk, bröd och korn. Den 25 aug. var utsatt till faste- och bönedag för att anropa Gud om en lyckosam utgång. Måns Kling tog för att komma bort, värfning på ett engelskt skepp. Men kaptenen, Edmund Scarborough, fick fara dådan blott mot löfte att ej, hvarken han eller hans besättning, sända oss en varning. Han måste lämna 5,000 pd. st. i borgen därför. Fördenskull skref Kling löftligen brefvet för att söka gifva mig bud. Lyckligt var då, att han räkade indianen." — "Gud vare tack därför! När komma de holländske?" — "Flottan skulle afsegla den 26 aug. Scarborough for några få dagar tidigare. I dag hafva vi fredag, den siste i augusti." — "I räknen efter gamla stilen, herre, men de holländske dagteckna efter nya stilen. Det skiljer på tio dagar." — "Då kunna de redan vara här, man kan segla hit från Nya Amsterdam på halfva tiden. Tänk om..."

Det knackade åter, men nu snabbt och våldsamt. Innan Rising hann ropa, ryckles dörren upp och Elsa vacklade in, med det ljusa håret hängande oordnadt kring de blossande kinderne. Hon segnade ned på en stol och flämtade: "De holländske! Trefaldighetsskansen ... belägras." Hon var nära att dö ifrån, och lutade sig med halft slutna ögon tillbaka. De båda herrarna sprungo fram till henne, i dörren trängdes flere, som sett henne komma och på hennes utseende förstått, att något hänt: Abbe Claesson, löjtnant Sven Hoök, Elisabeth och pigorna Karin och Elin. Risings dotter sprang efter vatten, men innan hon hann tillbaka, hade Elsa hämtat sig så pass, att hon kunde besvara de enträgna frågorna.

"I veten, nådig herre", berättade hon, "att jag arla i morse red åstad till edra åkrar nedom Sandhuken för att se till hvetesädden. Som landsvägen ju är två och en half mil lång, kom jag ej fram förrän omkring kloekan 9. Då fann jag arbetarna rädvilla och skrämda, ty de hade sett en stor flotta under trumpetskall och trummande segla på älfven. Jag bjöd dem att begynna arbetet, men tog med mig en man och begaf mig till skansen. Då vi hunnit upp på närmaste höjd, därifrån man skådar ut öfver älfven, varsnade vi flottan ligga för ankar i Svaneviken hittom skansen. Jag gömde min häst, och vi smögo oss dit, så långt, att vi sågo, det de holländske voro i färd med att landsätta trupper, och somliga knektar gräfde redan i jorden för att kasta upp förskansningar. Indianerna voro äfven med, och då vi fruktade att varsnas af dem, drogo vi oss undan. Jag sände mannen att varskö arbetarne, men själf red jag i väg mot Christina för att bringa eder bud. Ej hade jag ridit långt, förrän tjutande vildar rusade fram ur snåren. En ville fatta i tyglarna, men han snafvade, och den gode hästen tog ett språng öfver honom så högt, att en slungad yxa flog fram under buken på honom. Flera sprungo efter mig, främst en, stor och hemsk att åse, men min häst löpte undan så snabbt, att de ej hunno fatt mig. Jag måste dock taga en lång omväg inåt skogarna, och räkade vilse, så att jag ej anlände förrän nu."

Det var en blek, förfärad skara, som hört berättelsen. Rising tog sig först samman. "Sägen I hur många fienderna voro?". Hon skakade villrådigt på hufvudet. "Jag kunde ej räkna dem, men de syntes mig många som sanden i hafvet." — "Hörden I skott?" — "Nej."

Åter var det tyst. Men Rising, som gentemot den oundvikliga faran återvann lugn och beslutsamhet, bröt tystnaden och sade högtidligt: "Nu är nödens stund inne. Må vi möta den med mannamod." Han tackade Elsa, bjöd henne hvila sig och styrka sig med mat och dryck samt sände Abbe Claesson och löjtnanten att sammankalla skansens officerare.

På natten kom en budbärare, som från Trefaldighetsfortet lyckats smyga förbi fienden och till fots nått Christina skans. Han mälte, att fienden besatt vägen mellan skansarne och att dess antal vore öfvermäktigt stort. Han framförde Sven Schutes bön om undsättning. Rising återsände honom med uppmaning till Schute att hålla stånd. Han rådplägade åter med officerarne, och det beslöts, att ehuru Christinas besättning var försvagad genom den förstärkning Trefaldighetsskansen förut erhållit efter Rinowehans varning, sända en liten trupp till hjälp.

Tidigt följande morgon tågade en liten skara af skansens bästa soldater ut genom portarna. Abbe Claesson, ännu stark som en björn, var bland dem. Från vallarna åskådade i den stigande solens sken många deras affärd. Eläwyck stod där samtalande med Rising, och dennes tre döttrar hade samlat sig omkring Elsa.

De kvarstannade sågo hur soldaterna i en båt rodde öfver Christinakilen till motsatta stranden, det s. k. Sidolandet, hur de stego i land, drogo upp båten, gingo uppför den sluttande vallen utefter hveteåkrarna, och försvunno in i skogen.

"Jag tänker på", sade Elswyck "hvilka öden som mände möta dem." — "Ja, det gör ock jag. Gud gifve vi snart finge veta..." Ett skott hejdade orden på hans läppar. "Hvad var det?" utropade han. — "Det kom från skogen," svarade Elswyck.

Nu brakade en hel salfva lös, som följdes af en mindre, tydligen härrörande från svenskarnes musköter. De små flickorna sprungo skrikande till fadern och klängde sig fast vid honom, men den sextonåriga Elisabeth förblef alldeles lugn, medan Elsa ej kunde låta bli att rycka till och skälfva för skotten. Den unga fröken sade kallblodigt: "De slåss redan med de holländske."

(

kjutandet fortfor en stund. Rising tappade hufvudet och visste ej om han skulle skicka ut någon undsättning. Elswyck skyndade ned och gaf order att portarne skulle stängas och soldaterna samlas på vallarna, men vågade ej på eget bevåg sända ut någon. Till slut föllo blott några enstaka skott, och därpå vårdt det tyst. Krutröken begynte tränga fram mellan träden.

"Hvad är nu att göra?" undrade Rising. — "Törhända kunden I gifva order att några ginge ut till undsättning, eller ock en spejare", menade kapten Svensson. — "Se där!" ropade nu Elsa och visade med handen.

Ur skogsbrynet dökö fram två soldater. Det var svenskar. De ilade i fullt språng nedför vallen och sköto ut båten. Flere holländske knektar kommo rusande efter och när de hunno ut ur skogen sköto de på svenskarna. "De träffade ej," ropade Elisabet. "Nu hoppa de i båten!" ropade Elsa. "Nu ro de i väg!" — "Nu skjuta holländarne igen!" ropade en soldat.

Medan de två rodde öfver, sprungo flere af fienderna ned mot strandbrädden och lössade oupphörligt skott. Äfven från skogsbrynet gafs eld. Fienderna voro utom bösshåll från fästningen, men Jacob Svensson gaf nu order: "Till kanonen där", skrek han, "gif de djäflarna ett skott!"

Han åtlyddes. Ett skott dånade, skakande luften omkring. Kanonkulan flög öfver floden och slog in i trädkronorna. Ingen tycktes hafva träffats, men holländarna voro på ett par minuter försvunna som bortblåsta och visade sig ej mer. De svenska soldaterna kommo öfver och skyndade till fästningen, hvars portar slogos upp för dem.

Rising, Elswyck, Jacob Svensson, Sven Hoök, Lock, flickorna och flere andra ilade dem till möte. Flyktingarna voro oskadade och förtäljde, att truppen strax sedan den tågat in i skogen funnit vägen spärrad af femtio till sextio man, som lade an och uppmanade dem att gifva sig. Svenskarne hade i stället kastat sig bakom träd och klippor, och strid började. Fienderna lyckades dock kringgå dem och såra flere samt slutligen tillfångataga dem utom dessa två, som slogo sig igenom och flydde. Abbe Claesson var sårad och bland de fångna, tillade en på en fråga af Elsa.

Rising höll åter krigsråd. Några undsättningsförsök kunde ej mer ifrågakomma, då besättningen var så minskad. I stället bestämdes att Elswyck skulle sändas till holländarnas öfverbefälhafvare för att tillspörja denne om hans afsikter och tillika taga reda på belägringens framsteg. Faktorn afseglade i en jakt för att ej falla i händerna på truppen i skogen.

Eftermiddagssolen föll åter in i salen, där Rising med bekymradt utseende satt vid bordet och genomläste några papper. Elswyck trädde in utan föregående knackning och gick långsamt fram i rummet. Guvernören reste sig ifrigt, men en blick på faktorns buttert nedslagna ansiktsuttryck dämpade genast hans förhoppningar.

"I bringen onda tidender?" sade han. "Är Schute i trångmål?" — "Värre än så. Trefaldighetsskansen har fallit." — "Hvad sägen I?" utropade Rising. "Redan! Så har fiendens öfvermakt lupit till storms?" — "Schute gaf sig utan strid." Rising satte sig blek. "Förtäljen mig allt, herr Elswyck."

Denne satte sig och berättade, att han landstigit vid Svanevik, där fiendens sju fartyg lågo. Han hissade hvit flagg och begärde att föras till Stuyvesant. Då mötte honom genast budet, att skansen kapitulerat. En officer och några soldater ledsagade honom upp till fästningen. På vägen mötte han trettio svenska soldater, hvilka afväpnade fördes till skeppen. De skulle sändas til Manhattan, sade holländarne. På skansen var nederländska flaggan hissad, och på gården skingrades just holländarne efter en tacksägelsegudstjänst, som hållits där. Elswyck fördes inför Stuyvesant, och flere andra herrar, vicedirektör Nicatius de Sille, generaladvokaten van Tienhoven, pastor Megapolensiå samt Frederick de Komisek, vägens kapten, hvilka mottogo honom i skansens sal. Schute, ingeniör Lindström och löjtnant Gyllengren syntes ej till. De höllos fängslade i ett af fästningens hus.

"Karsk och stursk vår guvernören", fortfor Elswyck, då jag lärde känna honom i Nya Amsterdam, och ej hade han blifvit mjukare nu. Jag tog skeden i vackra hand, hälsade från eder och frågade höfviskt, hvilken afsikt han hade med detta anfall midt i fredstid." — "Den var väl att återvinna fortet," menade Rising rodnande. — "Nej, herr guvernör, han kräfde i hög ton hela Nya Sveriges land."

Rising sprang upp. "I hafven hört vill, herre," sade han häftigt. — "Nej, så sant jag sitter här, voro dessa hans ord. Jag sökte tala med honom, föreställde honom svenska krönans rätt till det af indianerna köpta landet, sade, att han borde nöja sig med skansen, som redan fallit i hans händer, och då intet verkade, hotade jag med att hans styrka skulle krossas mot Christinas vallar och att konung Karl Gustaf skulle utkräfva en grufvelig hämd. Då svarade han, att han hade med 700 man utom Maquas' hjälptrupp och att svenske kungen vore långt borta." — "Sjuhundra", sade Rising tonlöst; "det är dubbelt mer, än hela colonian besitter själar, och kungen är långt borta. — Hvad yttrade han mera?" — "Han blef allt barskare, tillvitade mig att jag kommit som spion och hotade att låta slå mig i bojor. Då jag sade, att jag vore edert sändebud och skyddades af folkrätten, lät han mig dock gå, men lät hälsa till eder, att om I ej frivilligt underkastaden eder, skulle han belägra Christina skans, och ej vända hem, förrän han eröfrat hela landet."

Efter en stunds tystnad sporde guvernören åter: "Hafven I något mer att förtälja?" — "Stuyvesant berättade själf något om fortets eröfring. I går morse seglade flottan utan hinder förbi skansen och stannade i Svanevik." — "Utan hinder! Lossades intet skott? Jag hade dock på förhand gifvit Schute order att sända bud ombord med förfrågan om de komme som vänner, och i motsatt fall beskjuta skeppen." — "Han gjorde intetdera. Fienderna landstego och uppkastade förskansningen, såsom fliekan sade. Schute sökte vinna tid genom underhandlingar och begärde tillstånd att få meddela sig me deder. Men detta förvägrades honom, och då vallarna växte och Stuyvesant hotade med bombardement, synes Schute blifvit rädd, och i morse kapitulerade han. Stuyvesant gaf mig en kopia af öfverenskommelsen att lämna till eder."

(Forts.)

Det väsentligaste felet med sällskapslifvet är att sammankomsterna fortsättas så länge att gästerna få tid att begripa sig på hvarandra.

Farm och hem.

MOT TUBERKULOSEN.

Tuberkulosen är ofta smittosam, likväl kan man skydda sig mot densamma.

Vädra därför rummen ofta och grundligt.

Ställ ett par gånger hvarje dag till ett ordentligt korsdrag i 5 minuter.

Sängkläder, gångkläder och smattor ut på backen och i solskenet så ofta som möjligt!

Spotta aldrig på golfvet. Ställ i hvarje rum en spottlåda med vatten.

Sopa aldrig upp damm med torr kvast. Bestänk golfvet med vatten eller fukta kvasten ordentligt.

Förtär rikligt med smör och oskummad mjölk. Separerad mjölk har ringa näringsvärde.

Skydda barnen för smitta.

Låt dem ej krypa på golfvet i osnygga rum.

Låt ej lungsiktig person handskas med barn.

Stöt ej ut de lungsjuka, det skadar dem att se sig fruktade och afskydda. Lär dem blott att värda sig själfva och akta andra.

Frisk luft, närande föda, lagom hvila, tillförsikt och gladt lynne äro de lungsjukas förnämsta bud.

Alla annonserade lungsotsbotemedel eller patentmediciner äro värdelösa eller skadliga.

Tuberkulosen kan botas och med tjänlig vård också i hemmet stäfjas.

TANDERNA OCH DERAS BEHANDLING.

Populärt framställdt af dr. T. G. Moxnes, Winnipeg.

(För Svenska Canada-Tidningen).

IV.

Tändernas bygnad.

I äldre dagar insåg man, att krus, som voro tillverkade af lera, måste hafva en glänsande yta för att hindra vätskan att gå igenom väggarna och för att undvika kemiska förändringar. Detsamma är förhållandet med tänderna. Emaljen motsvarar den glänsande ytan på lerkruset. Emaljen skyddar den inre delen af tanden. Under mikroskopet kunna vi se, att det består af små delar, som hållas tillsammans med en bindande substans. Den inre delen af tanden består af oorganiska salter i många olika lager. Men som tändernas form mycket variera, är äfven emaljen tjockare eller tunnare. Det är nog att i denna artikel omtala, att i det inre af tanden hafva vi ett ihåligt rum, bestående af "nerv" eller pulsåder, ådror, lymfa och nerver. Blodkropparna hafva här samma funktion som i andra delar af kroppen: att föra näring till tänderna och taga bort brukade ämnen. Att nerverna i tänderna höra till känselnerverna, är bekant för alla som haft en ihålig tand. Den, som haft en kindtand utdragen, vet, att de äro inbäddade i käken starkare än framtänderna, emedan de hafva flera rötter.

I min nästa artikel vill jag förklara hvilken verkan den förstörda emaljen har på återstoden af tandbygnaden.

Förfrågningar ställas till 620½ Main st., Winnipeg.

RENA BOSTÄDER OCH RIKLIG UTFODRING HUFVUDVILLKOREN FÖR LÖNANDE FARMNING.

Svinen förlora inom kort sin hälsa om uppfödaren låter dem sköta sig själfva. Vinsten af svinafvel inom majsbältet beror till största delen på i huru stor utsträckning ägaren förmår att hålla rent i svingården och i djurens bostäder, och detta arbete blir dubbelt så svårt, om han släpper efter och ger sjukdomar ett tillfälle att inkomma i hjorden. Renlighet är af lika stor, och kanske större betydelse än själfva utfodringen.

Svinen måste hafva rationell utfodring för att kunna hålla systemet i ordning, och som gräs och färska alster ur växtriket utgöra deras naturliga föda måste de hafva tillgång härpå, i annat fall inställa sig snart oordningar i matsmältningen, hvilka framkalla sjukdom och död inom hjorden.

Svin, som uppfödas på grönfoder till parningstiden, och därefter utfodras med riktigt torkadt hö och mäskfoder under vintern blifva alltid härdiga och kunna bättre än andra motstå sjukdomar.

Alfalfa eller klöfverbete håller svinens blod och inälfvor i normalt tillstånd, och befordrar dessutom tillväxten. För vinterutfodring bör alfalfa torkas så skyndsamt som möjligt men undanhållas solstrålarna, så att höet icke blekes. Djuren böra ha riklig tillgång på fint hö mellan måltiderna, om de bestå af krossad majs och alfalfa. Mejerister uppgifva, att alfalfa producerar ett lika likligt mjölkflöde som kli, och om så är förhållandet bör detta foder utgöra hufvudbeståndsdelen af grissuggornas föda. Alfalfahöet skäres tillsammans med fodermajs och uppvärmes med ånga och vid företagna experiment har detta foder visat sig vara mera begärligt för djuren, samt ge bättre afkastning än något annat.

Fuktiga bostäder för svinen på hösten äro orsaken till mycket lamhet och sjukdom ibland dem. Golfven i svinhusen böra vara fullkomligt torra och dragfria, och djuren böra alltid förses med ren, torr lägerhalm. Svinhusets väggar och innertak böra gifvas en öfverstrykning med limfärg minst en gång om året, helst på hösten, hvarigenom det blir ljusare och trefligare för djuren under vintermånaderna.

Svinen böra hafva tillfälle till motion äfven om vintern, ehuru de naturligtvis böra skyddas för stark kröld och fuktighet. Svinhuset bör äfven vädras vintertiden så ofta väderleken medgifver det, emedan detta bidrager i stor mån att hålla sjukdomen på afstånd. Spillningen bör borttagas lika noggrant ur svinhuset som ur stallet.

Kom ihåg att inkomsten från korna varar hela året igenom.

Flytta ej ifrån farmen för att få det bekvämt. Flytta bekvämligheterna till farmen. Det är bättre för farmen, det är bättre för er.

Den mjölkko, som lämnar största afkastning, gör det vanligen på minsta kostnaden, ty de extra punden smör nersätta underhållskostnaden.

Hvetet har större kraf på näringsmängden i jorden, men tycker det oaktadt ej om en stor gödsling med kreatursgödsel. Bäst är därför att gifva sådan till en föregående gröda. Skall man ge den direkt, bör den helst vara väl brunnen och gifvas i god tid, 2 månader, före sådden. Vid odling omedelbart efter en gröda, som erhållit kraftig gödsling med kreatursgödsel, kan med fördel endast konstgödsel gifvas åt hvetet.

Saskatoon vinner tre världspriser för hvete under fyra år. The International Harvester company har tillegnat mr Seager Wheeler, den ryktbare farmaren i Saskatoon, Sask., en ätta hkr flyttbar gaslokomobil. Denna utmärkelse har tilldelats honom såsom belöning för eröfrandet af första pris för en bushel hvete i den världsomfattande täflan, som hölls i Kansas förliden höst. Saskatoon-distriktet har vunnit tre dylika priser på fyra år.

Man måste anses omodärn, om man använder hvita fosfortändstickor.

Det är numer olagligt att tillverka hvita fosfortändstickor, om ett år blir det olagligt att sälja dem.

Om ni ifrar för effektivitet — "Tillverkad i Canada" — och "säkerhet först" — använder ni

EDDY'S "sequi" icke giftiga tändstickor

Män! Rådfråga Dr. Leigh Co.,

Dr. L. K. Leigh.

den gamla pålitliga svenska läkareanstalten för skicklig och samvetsgrann läkarehjälp, och experimentera icke med patentmediciner, profbehandlingar eller elektriska bälten. **Dr. Leigh** har gjort **privata, nervösa och kroniska sjukdomar till specialitet** och har under sin 20-åriga praktik i Chicago behandlat och botat hvarje tänkbar form af dessa sjukdomar, ej hvilka många kroniska fall af andra läkare förklarats hopplösa.

Unga Män! Förlora aldrig hoppet om att återvinna Er förlorade hälsa och mannakraft, ty **vi kunna bota Eder. Sjukdomar i systemet,** förorsakade genom ungdomligt oförstånd och synder, såsom **nervositet, hjärtklappning, smärtor i ryggen, förlust af lifskraft, matthet, hufvudvärk, sömnlöshet, dålig matsmältning** och liknande lidanden botas fort och billigt i **djupaste hemlighet** genom **de nyaste och mest pålitliga metoder.**

Njur- och blåssjukdomar, blod- och hudsjukdomar, bröst- och magkommor, nervös svaghet, striktur, åderbråck, snart sagdt alla sjukdomar hos män, behandlas och botas enligt snabba, säkra och vetenskapliga metoder. Ni kan lita på ärlig behandling samt **de bästa mediciner och behandlingssätt,** och vårt arvode är så rimligt, att alla kunna draga nytta af vår hjälp. **Absolut tystlåtenhet garanteras.**

Rådfrågning, personligen, genom bref eller fråglista, är **alldeles kostnadsfritt.**

Värdefull Rådgifvare Fritt

"GODA RÅD," som behandlar de flesta **sjukdomar hos män, ungdomssynder och deras följder samt lifvets hemligheter och åldernskapet** etc., borde läsas af män i alla åldrar. Boken, jämte fråglista, **sändes alldeles gratis och portofritt i försegladt omslag** till alla, som insända namn och adress till

DR. L. K. LEIGH, 177 No. State Street, B 14, Chicago, Ill

En kärkommen hälsning till GAMLA LANDET

kan ni sända edra släktingar och vänner i Sverige genom att för dem prenumerera på Svenska Canada-Tidningen, som till Sverige kostar endast $2.00 om året.

Ni kan vara förvissad om, att edra kära därhemma skola glädja sig öfver denna lilla uppmärksamhet från eder sida. De skola med största intresse taga del af allt, som rör det land, där ni bor och förtjänar edert uppehälle. Denna lilla gåfva är en skön läsning, som Svenska Canada-Tidningen bjuder sina prenumeranter.

DRÖJ ICKE! Insänd $2.00 idag, så skola vi ombesörja, att någon af edra släktingar eller vänner regelbundet får en hälsning från eder i form af Svenska Canada-Tidningen.

Uppgif namn och adress tydligt!

Svenska Canada-Tidningen

325 LOGAN AVENUE, WINNIPEG, MAN.

ETT BREFKORT MEDFÖR EN STOR ILLUSTRERAD KATALOG.

EFTERSKRIF VÅR SPECIELLA UTSÄDESPUBLIKATION.

McKENZIE'S QUALITY SEEDS

Det finnes ett utsädeshus af kvalitet i Canada
Det finns ett utsädeshus med snabb betjäning
Det finns ett utsädeshus, som är det största i västra Canada.
Det finns det största utsädeshuset i västern.
Det finns det bäst utrustade utsädeshus i västern.
Det finnes det bäst organiserade utsädeshus i västern
Det finnes utsädeshus med hederlig behandling.
Det finnes utsädeshus med bästa läge.
Ni får garanti för rent utsäde

Utsäde speciellt valdt för västern.
Utsädet, som går bäst i västern.
McKenzie's är utsäde som är upp till namn och typ.
Alting för trädgård, fält och gräsplan.
Utsädet som varar verkligt länge.
Utsädet som växer från början.
Utvalet af det mest kritiska och utvalda.
Utvalet af det mest omsorgsfulla och ekonomiska.
Dess märkliga öfverlägsenhet är enastående.

BRANDON Manitoba — **A. E. McKENZIE CO., LTD.** — CALGARY Alberta